

Redakta noto

Pasintjare ISAE festis sian centjariĝon. En tiu ĉi jaro 2007 Eŭropa Unio fariĝas 50-jara: por komune negoci, ses okcidenteŭropaj ŝtatoj fondis je la 28-a de marto 1957 la Eŭropan Komunan Merkaton, kiu poste pluevoluis al Eŭropa Komunumo kaj en la jaro 1993 ŝanĝiĝis al Eŭropa Unio. Tiu ĉi EU kreskas, pligrandiĝas, politike intertraktas. Hodiaŭ la intertempe 27 membroŝtatoj komune decidas pri siaj ekonomio, ekstera kaj sekureca politiko, kaj kooperative kunlaboras en internacia kaj jura politiko. En eŭrop-progresaj landoj komuna monsistemo, la eŭro, anstataŭas ekde la jaro 1998 la respektivajn antaŭajn ŝtatajn monsistemojn ĝis tiam validajn. La "mona Eŭropo" do jam ekzistas. Temas pri stabiliga pakto, kiu komune prenas sur sin kontraŭbatali eventualajn ŝtatajn enŝuldiĝojn kaj inflacion.

La tri grandaj lingvogrupoj en Eŭropo – la latinida, ĝermana kaj slava – same kiel ties dialektoj kaj parolnuancoj ne nur buntigas la diversajn populgrupojn sed fakte ankaŭ difinas – same kiel vestaroj kaj tradicioj – la kulturon de la diversspecaj membroŝtatoj. Komunan lingvon Eŭropo ne havas – onidire ne bezonas tion, ĉar ĉiuj naciaj lingvoj de membroŝtatoj estas laŭ "Roma Konvencio" samrajtaj. Plua centraligo de politikaj kompetentecoj en la belga (nuntempe kvazaŭ ankaŭ eŭropa) ĉefurbo Bruselo kaj kontinua demokratigado oficiale do ne forprenos la kulturan ĉarmon de la diversaj patrolandoj. Ĉu Eŭropo, tiom samrajta por ĉiuj eŭropanoj, povas malsukcesi? Ĉu la eŭropa ideo povas fiaski? La grandeco de EU, ĝia politika interplektiteco sur ĉiuj kampoj, sed antaŭ ĉio la sensebla elformiĝo de Eŭropa vivobazo – eĉ ia Eŭropa identeco – certe malebligos tion. Eŭropo, tion sentas ĝiaj diversŝtataj civitanoj, en la koncepto estas sekuriga, avantaĝa kaj profitiga.

En la lasta paĝo de tiu ĉi *Scienca Revuo* (p. 210) estas skizita la hodiaŭa EU el vidpunkto de svislanda "*Neue Zürcher Zeitung*", do de ĵurnalisto el neEUMembroŝtata eŭropa lando, kiu, same kiel Britujo, ne apartenas al la "mona Eŭropo" komune portanta kaj venkanta eventualajn negativajn konsekvencojn. Ne sen iom da ĥolero pri la eŭropa lingvopolitiko – kontraŭe al la opinio de la prezidanto de EU-komisiono mem, por kiu la lingva diverspeco ne estas problemo sed ŝanco – ni, la esperantistoj, konsideru la faktojn pri la slogano "Unueco en Diverseco". Al politika honesteco apartenas la konfeso, ke ni povas regi ĉion nur per politikaj meĥanismoj, kiuj fakte plenumas la deziron kaj konformas al la ideo de "Unuiĝintaj Eŭropaj Nacioj". Ĉiu scias, sed ne laŭte elparolas tion, ke la definitiva pluekzisto de Eŭropo kuŝas en komuna lingvo, ĉar la kreskantaj mondvastaj problemoj postulas en preskaŭ ĉiuj sferoj intensigon de la politika kunlaboro ene de EU per reciproka oficiala komprenilo – ne per nacia lingvo, kiu dominas alilingvanojn kaj degradas ilin al nur duarangaj eŭrop-civitanoj. Esperanto estas planita lingvo por internacia komunikado, proponas sin kiel relaksa lingvo, kiel "dua lingvo por ĉiuj", kiel pontolingvo kiu neniam volas forpuŝi aŭ duarangigi iun ajn, eĉ la plej malgrandan, nacian lingvon.

R. Sachs, prezidanto de ISAE

Bedaŭrinda verko

En la dua parto de nia vivo ni forĵetas la noblajn idealojn de la junaĝo kaj nomas tion "maturigi" kaj "gajno de spertoj".

Honoré de Balzac

Ignat F. BOCIORT

Antaŭparolo

Anstataŭ firme agadi kaj argumenti por neŭtrala internacia lingvo, ekzistas esperantoparolantoj, kiuj faras ĝuste la kontraŭon. Pri tio mi volis paroli dum la konferenco okaze de kaj omaĝe al la fiera centjara ekzistado de ISAE, ĉe kiu mi bedaŭrinde pro aĝo kaj malbona sanstato ne povis partopreni. Jen mia skriba kontribuo por la bonvola konsidero kaj serioza priatento de miaj kunISAEanoj kaj legantoj de *Scienca Revuo*.

Enkonduko

Onidire jam aperis la dua eldono de la broŝuro "Ĉu Esperanto postvivos la jaron 2045?" (eld. *Hans Dubois, Bellinzona* 1999, 51 p.) de d-ro *Tazio Carlevaro* (dTC). Ĉiam altiras atenton – sed apenaŭ alportas utilon – sensaciaj titoloj. Mi ne intencis skribi pri tiu ĉi verko, kiu instigis min al tre multaj kritikaj konsideroj; atenta analizo de ĝi necesigus multoble pli longan tekston ol tiu de dTC, kaj en nia movado estas multaj homoj pli kompetentaj ol mi rilate al la koncerna problemaro. Tamen, laŭ mia nekompleta informo, niaj spertuloj ne reagis, kvankam la broŝuro estas, eble, la plej damaĝanta inter la malfavoraj tekstoj aperintaj esperantlingve. Kontraŭe, tamen, en iu serioza revuo (ĉu *Literatura Foiro*?) legeblis laŭdeto pri ĝi.

De tempo al tempo, mi aŭdis kelkajn opiniojn pri la verketo. Ili montras ĝian konfuzantan efikon: ĝi estas jen "atentinda averto", jen "interesa esploro", jen "miksaĵo de kelkaj veraj faktoj kun daŭre malicaj intencoj", jen simple "legolibro por la uzo de renegatoj". Iu teoriulo demandis sin, ĉu ĝi apartenas al kulturo – ĉar "kulturo estas plibonigado de la spiritaj valoroj", sed ĉi tie ne temas pri iu ajn plibonigado. La etiketoj ĉiam tro malmulte diras, do mi jam antaŭ jaroj volis esprimi, kun kelkaj ekzemploj ĉemane, mian malkonsenton kun la premisoj, kun la argumentoj kaj kun la aŭtoraj konkludoj.